

JURNAL,

PENTRU RESPÂNDIREA SCIINTELORŪ NATURALE ÎN ROMÂNIA,

Redigeat

de

Professor Dr. Iuliu Barașu și D. Ananescu.

Coprinde: Cestiunea înmulțirii 6menilor pe pamintu — Grota d'azur de la Capri — Călătorie în Italia, — Comunicațiunți științifice mic.

Omulu și pământulu.

ARTICOLUL II.

Cestiunea înmulțirii 6menilor.

Este o faptă necontestabilă, că 6menii se înmulțesc neîncetat pe pământ. Unii statistici au calculat că această înmulțire se urmădă într-un mod ce se numesce în Geometrie o serie geometrică, adică dacă, populațiunea unei țerre se îndoiesce în timpu de 100 ani, peste 200 de ani acea populațiune va fi împătrită, peste 300 de ani va fi de optu ori mai mare, peste patru secole va fi de 16 ori mai mare, etc. Așia s. s. o țără care are acum o sută de mii locuitori, peste o mie de ani va avea sute de milioane de locuitori. Astu-felū,

o țară care are acum numai jumătate din locuitorii ce se află în cinci districte (ale României de peste oltu, peste o mie de ani va avea o populațiune așa de mare câtă totă Austria, Germania și Franția întreunite. Dar, deși astu calculu nu este esactū, totū este sigurū ca înmulțirea populațiunii pe pământū se urmăză într'unū modū de creștere forte mare. Parisū are acumū unū numărū îndoitū de locuitori de cumū avea în timpulū lui Ludovicū XIV, și împătritū de cumū avea în timpulū lui Franciscū I. Totū acēsta vedemū și în imensea cetate London, care acumū are mai multū de 2 milioane și în timpulū lui Cromvell (adică acumū 200 de ani), avea numai cinci sute de mii de locuitori. În Staturile-Unite ale Americēi acēstu progressū al înmulțirii omenilorū este cu multū mai covârșitorū. Așia vedemū acolo orașie care acum 30 de ani erau nisce sate cu 500 sau 1000 de locuitori, ba încă despre unele nise urme nu era; le vedem, dicū populate acum cu 40 sau 50 și chiarū cu 100 de mii de locuitori.

Apoi și în timpurile celle mai antice, vedemū urmāndu-se acēsta lege constantă a înmulțirei omenilorū. Așia Biblia ne spuče că familia lui Iacob care, cândū emigra din Palestina în Egiptū avē cu totulū numai 70 de suflete, peste 420 de ani, cândū se întorșe din din Egiptū la Palestina, poporulū lui Israel numāra dejā șese sute de mii de suflete.

În facia acēstui faptū constatātū, se presintă economistului, omului de Statū și filosofului, o cestiune fōrte gravă, putemū să dicemū una din celle mai grave, adică ce va deveni rezultatulū finale al acēstei înmulțiri a omenilorū ce crește într'un modū așa de repede? Ore nu va veni o datā unū timpū, în care omenii nu vorū mai încăpea pe pământū, din cauza strimporii și lipsei de spațiu?

În adevărū, pe cândū pe d'o parte omenii se înmulțescū așa de multū, în cursulū secolelorū, pământulū însuși nu s'a măritū cu nici o palmă de locū de cândū esistă.

Este earăși o faptā, constatātā în Astronomie și Geografic, că, din timpurile celle mai antice istorice și chiarū anteistorice, periferia și suprafacia globulū pământescū a fostū totū cea d'a-

cum, prin urmare pământulū n'a crescutū d'atunci încă nici măcarū c'unū stinjenū de locū.

Ore nu este aic'o colisiune (întăluire) amenințătore și neevitabilă pentru timpurile viitōre între omeni și pământū? Ore acēsta înmulțire a omenilorū nu va aduce în celle din urmă o catastrofă fatală pentru genulū omenescū?

Acēsta întrebare gravă 'și a făcut'o în adevărū dejā nisce celebri statistici și filosofi; între alții și vestitulū Malthus, care aū ajunsū studiāndū acēsta cestiune, la rezultatulū spăimintătorū că, în celle din urmă, o să fie pe pământū atâți-a omeni, în câtū vor fi siliți a se mânca unii pe alții, ne mai avindū în desulū produse ale pământului ca să se pōtă nutri cu dinsele: În adevărū o tristă perspectivă pentru genulū omenescū, d'a fi silitū a deveni pe la sfirșitulū carierei sale, antropofagū (mîncătorū de omeni) și d'a ajunge, ca termenulū finalū al civilizațiunii viitōre să fiā d'a se mânca unulū p'altulū!

Unii autori, cu un spiritū satiricū, s'aū apucatū d'acēsta idee a lui Malthus și aū făcutū dintr'insa unū tablouū humoristicū, în care aratā cum cea după urmă femece va mânca pe cellū după urmă bărbatū, care va fi remasū în lume după acea măcelărie generală a omenilorū între dînșii; fiind că, dicū acei autori, galanteria omului finalū, peste atâtea mii de ani, se înțelege multū mai desvoltatā de câtū cea d'o avemū acumū pentru seculū frumosū, nu'i va permite negreșitū a pune mâna pe dōmna sa, remasā și ea tot singurā pe pământū.

Dar, lāsāndū astā glumă la o parte, cestiunea remāne fōrte neodinitōriā, putemū dice înspăimîntātōriā pentru viitorulū urmașilorā noștri!

Este apoi aici și o altă circumstanță.

lāsāndū chiar la o parte cestiunea despre indestuiarea materiilorū nutritive, produse de pământū pentru mii de milioane de omeni, care vorū locui în viitorū globulū pământescū, vedemū dejā că, de și materiile subsistinței necesare pentru omū sunt încă într'o mare abundență cu tōte acēstea viața omului în societate a devenit fōrte dificile din cauza concurenței celei mari; ori unde vomū arunca ochii, în industriā comerțū, profesiunii liberali sau în cariera funcțiunilorū publice, găsimū mai mulți aspiranți de

câtă locuri libere, găsim o grămadă de oameni, fie care căutându a'și însuși locul vacant în paguba altora. Acum 50 sau 100 de ani nu era așa, atunci, pentru fie care ramură a ocupațiunei omului social, era puțină concurență. Este dară un efect nou al înmulțirei oamenilor, adică înmulțirea concurenței, și este învederat că în timpul nostru un om poate să móră de fôme lipsindu'i o ocupațiune productivă, de și n'am ajuns încă în timpul lui Malthus, de și pământul produce încă destulă substanță pentru oameni.

Deră este și o a treia circumstanție.

Esperiința a arătat că înmulțirea oamenilor nu se urmăde la tôte poporele într'unu mod egal, ci unele se reproducă prea mult, pe când altele mai puțin; întocmai precum vedem și la familii, că unele sunt bine-cuvintate cu mulți copii și altele nu.

Este deră în vederat, că în unele țeri care posedă o speciă de oameni fôrte producători, cu timpul, acelle țeri vor deveni mici și strimpte pentru atâți oameni; pe când la alte popore cari se reproducă mai puțin, țera va rămânea largă, spațiosă, incapătoriă pentru mai mulți oameni de câtă acei cari trăescă într'insa; efectul acestei neegale împărțiri a omonilor pe pământ, va fi emigrațiunea poporelor, adică cei ce locuesc în țerre strimpte, cari nu'i mai pôte nutri, vor emigra cu grămada în țerile lo-

cuite încă de pucini oameni, și, ori cu binele ori cu reul, le vor ocupa și se vor aședa acolo, învingindu sau absorbindu naționalitatea locuitorilor primitivi din acel loc.

Așa dar cestiunea despre înmulțirea oamenilor în viitor, coprinde în sine trei cestiuni mari și fôrte grave adică :

I. Cestinea existenței pure materiale a omului natural, adică decă, după atata înmulțire a oamenilor, nu va veni un timp, în care va fi materialicesce imposibil pentru om d'a mai trăi pe pământ, fiind că pământul nu va fi în stare a produce materiale subsistențiali necesarie pentru atâți oameni.

II Cestiunea existenței sociale a omului social, adică putem a ne întreba chiară acum, vădîndcă materialele subsistențiali ale globului sunt încă îndestulătoare pentru genul omenesc, și ca concurența a îngreuiat mult viața socială; putem a ne întreba, dicu : cum va fi viitorul oamenilor sociali în privința acestei îngreuiări de concurență.

III Cestiunea existenței naționalităților poporelor, amenințate prin emigrațiunea poporelor, devenită necesariă erăși prin înmulțirea neegale a oamenilor la diferite specie sau rase de oameni.

Studiul înmulțirii oamenilor sub aceste trei puncturi de vedere, va fi subiectul articolelor următoare.

B.

Grota de azur (grotta azzurra) din Insula Capri de lângă Neapole.

Pe lângă studiile Geologice ce am făcut în insula Capri anul trecut, am avut ocaziune a asista și la un fenomen de optică, asupra reflexiei luminei, în năuntru unei grotte d'acimmită de azur (având colórea cerului), în care se reproduce una diu celle mai splendide ferii naturale ce'și pôte cineva inchipui.

Ca să pótă cine-va vedea acest fenomen, trebuie să alégă o di când marea este lină, cerul senin, transparent (ceea ce nu lipsesce la Neapole), și ora aprópe de miadă-di; căci dacă marea este turburată, valurile astupă intrarea care este strimptă și prea puțin înaltă, astfel în cât e silit visitorul ce se află în barcă, să

plece capul în tot lungul intrărei până în năuntru grotci.

După ce treci în acest fel de coridor, ajungă într'o grotă spațiosă, ce părea a fi un port ascuns în năuntru rocei de calcar (var), care avea aprópe 30 metri în lungime și 15 în lărgime, iar adăncimea apei, după cum mi s'a spus, nu trece peste 10 m. Apa dintr'acastă sutterană în loc să fie neagră, după cum ar trebui să fie în întunec; din contra are o coloră de cellă mai încântător azur, și lumina ce pătrunde în apă printr'o gaură a boltei, se reflectă în celle mai frumoase coloră cerescă pe pereții grotci, producând astfel prin ondulațiunea micilor valuri o lumină într'adevăr magică, pa-

re că s'ar afla cineva transportat într'o regiune d'azur.

Uu spectacol la care am fost martor când am vizitat acestu locu, și care se repetă în tôte zilele pentru curiositatea călătorilor, servă a arăta mai bine acestu frumos fenomen din grotta azura. Eacă în ce consistă acesta: unu omu se puseă inote impregiurul bărcei năstre, numai de cât vedem că corpulu lui luminat de lumina ce se respăndea în massa apei, era d'o

albăță strălucitoare ce amețea vederea, pe când capul lui ce era afară din apă se părea cu totul negru în tocmai ca al unui arapū. Acastă illusiune de optică face ca spectacolul să fie și mai încântător. — Eșind dintr'acastă grottă, avém vederea așa de impresionată în câtu tôte obiectele dup'imprejgur mi se păreau azurii.

Pe lângă acastă, se mai adaogă o circumstanție interesantă, însemnată pentru prima oră de Doctorul Chevalley de Rivaz, agent consular al

Grotta azurra de la Capri.

Franciei la insula Ischia (1) adică, pe la jumătate aproape de partea dreptă a aceliași grote, se vede un fel de debarcaderă, dind intrare într'o altă sutterană, aședată aproape la un metru d'asupra nivelului mării, prelungindu-se la o mare distanție și înălțindu-se pe nesimțite, pînă se termină într'unu fel de infundătură, unde căldura face să se sue termemetriul la 33 R. În astă infundătură s'a observat de savantul Mangoni o petró de

forma rectangularie, aședată ca într'adins la partea de sus a boltei, un fel de închidere a unei căi ascunse, care în timpii cei vechi, conducea dela villa superioare din insulă în mare.

Astă grotă de azur s'a descoperit, după cum se dice, de căți-va unī de duoi englezī, ce se scăldau pe lângă insulă; după Foerster, de un pictor germanū Kopish; după Caprioți, de un pescar în anul 1822. Orī cum va fi, ea a fost cunoscută aproape de duoi secolī, dar remasă în uitare. Capaccio în Istoria Neapolei publicatū în 1604, vorbesce de dinsa ca d'o simplă curiositate.

De curind s'a mai descoperit o grotă ase-

(1) Când am trecut la Insula Ischia, ce se află în fația insulei Capri, ca să înflinescū pe stimabilulu și savantul meu colegū D. Ess arcu, neavând norocire a'lū găsi am fostū priimit de amicul d-lui Dr. Chevalley de Rivaz la villa d'acelu name unde mi s'a datū cea mai nobilă ospitalitate în timp de tref zile. zile care aū făcut mare impresiune în călătoria mea.

menea aprópe de capul Palinur în vecinătatea castelului di Molpo (Foerster).

O altă grottă numită grotta albă din cauză colórei stalactitelor salle, s'a găssitū, suntū cățiva ani, de un pescar la jumătatea calei între grotta de azur și marina Capri, dar nu se póte cine-va apropia de dinsa de cât în notū. În fine se recomandă ómenilor de sciințe grotta dell'Arco pe pereții căria esse un fel de materie azotósă încărcată cu acid carbonic, care a fost obiectul mai multor discuțiuni și hypotese. A-fără d'aceste grotte, mai e încă una pe partea meridionale a insulei, numită grotta verde, ce se póte pré lesne visita în barcă.

Eacă ó insulă care pe lingă o mulțime de de remășițe de monumente vechi, ne înfăciședă atâtea obiecte interesante de studie fisice și naturale.

Acum de vom cerca a face o comparațiune dreptă între grotta de azur și cea din grădina lui Pallavicini de lîngă Genua, care este fórt frumósă dar artificială, precum în general între o grottă naturală și alta artificială, ajungemū la acéstă conclusiune însemnătore, că frumusețile artificiale plac numai ochilorū, pe când cele naturale atîngū sufletu. A.

Călătorie în Italia,

(Urmare)

Turin. La Palatulū academieii sciințelorū suntū renumite museele de anticuități, egiptianū, de Isteria Naturale etc. — Cabinetulū de mineralogie este unulū din cele mai stimatē din Europa.

Partea Geologiei este clasată geograficesc după diferite părți ale Piemontului. Este asemenea o colecțiune conchiologică de specie vii și fosile. Colecțiunea zoologică este bogată în mamifere, paseri și insecte. Din tóte colecțiunile ce închide acestū preciosū museū, cea de Numismatică ocupă primulū rangū. Colecțiunea unită cu museulū egiptianū esistă de mai multū d'o jumătate de secolū. Aici suntū o mulțime de vase etrusce; multe s'aū găssitū în ruinile dela Polenzo și 'n alte locuri ale Piemontului, unū vasū fórt vechiū represintîndū în reliefū o bătăie alui Herculū și Thezeū cu Amazónele, s'a găssitū d'unū pescarū în albia râului Po, precum și alte curiosități și lucruri vrednice de vedut.

Museulū egiptian este cu acele din Londra și din Berlin cel mai frumosū care póte esista în lume.

Obiectele cele mai vrednice de însemnatū din acestū bogatū museū suntū: Statua colosală alui Jupiter Amon, aceea alui Amenophis II, a marelui Sésostris și a reginei salle, statue făcute de granitū roșiu și de basaltū negru; o lungă serie de statue de mărimi diferite represen-

tând deități, animale sacrate, embleme mitologice; unelte, instrumente de agricultură și arme, unū numărū considerabilū de momii și manuscrise pe papirus prea bine conservate, pretinsa famólă masă isiatică de bronz, precum și altele.

Pe malulū dreptū alū râului Po se întinde unū lanțū de coline însemnate sub nume de colinele Turinului 'nalte de la 400 până la 480 metri, d'asupra albiei râului, și din care cea mai 'naltă se numesce Superga. În vârfū este o biserică dedicată Feciórei avândū unū peristitū esitū a-fără cu 8 colóne corinthiene și la care ajunge p'o scară cu 10 trepte. La Superga se găsescū mai multe strate din tărâmulū terțiarū. Din vârfulū colinei, călătorulū se bucură d'o panoramă într'adevărū mărétă. Privirile îmbrățiședă câmpia Piemontului în miđloculū căria este aședatū orașulū Turin, albia prelungită a râului și la orizon vastulū circū alū Alpilorū, dela muntele Viso până dincolo de muntele Rose. La stânga acestuia vârfulū piramidei de gheață de la Cervin se diăresce peste munții planului interū. Muntele albū, cu tóte că aședatū mai la aceeași distanție de Turin și de muntele Rose, are vederca astupată de muntele Iseran și de marele Paradisū, ale căror vârfuri acoperite de zăpadă, domină totū lanțul celoralți munți.

Milan. Cetate aşezată în mijlocul unei câmpii roditoare, la o egală distanţă între Alpi şi Apenini, nu departe de Magenta şi Solferino unde se purtară anii trecuţi famoşele bătălii. între Francezi şi Austriaci. Vecinătatea lacurilor şi mai cu seamă numeroşele canale, care străbat teritoriul, contribuie a întreţine umiditatea aerului, ceea ce imprimă populaţiunii caracterul limfatic. Istoria Patologiei anuale, face cunoscut efectele tranziţiunilor repezi, astfel în căt uscăciunea şi frigul ia locul umidităţii. Apopleksiile sunt mai dese la Milan de căt, la Veneţia şi în alte oraşe din Italia de sus, d'aceea clima astei capitale nu se pöte recomanda pentru maladii.

Cetatea are un spect francez şi posedă mai multe monumente falnice, precum: arcul păcei, renumitul theatru de la Scala, a cărui scenă este cea mai mare din câte există pină acum în lume. Dar curiositatea cea mai mare a Milanului este cathedra (il duomo). Astă zidire, cellu mai vastu edificiu în marmoră, care pöte exista în totă lumea, este, dacă nu o operă capitală sub punctul de vedere alle artei, cellu puţin este una din celle mari minuni alle Crestinătăţii. Astă colosală zidire, ce seamă c'un munte tăiat à jour, fu fondată de Ioan Galeas Visconti în anul 1386, şi încă pină acum nu este isprăvită. Când Galeas Viconti făcea astă pietösă fundaţiune, după ce otrăvise pe unchiul seü, care 'i era şi soçru în acelaşi timp, credea cu chipul acesta, să se concilie cu ceru pennt'acéstă crima după pământu.

Intrând înăuntru este cineva isbit de mulţimea colönelorü de marmoră (avind forma octogonă şi d'o grosime ce abia se pot îmbrăcişea de trei ömeni), ce support bolşile ogivale, la care se adaogă mulţimea cea mare a statuelor (se socotesc 680, şi mai sunt de făcut 158)

Duoe colöne de granit roşiu d'osingură piesă din carierele dela Baveno, care susţin balconul de d'asupra porşii din mijloc sunt însemnate prin înălţimea lorü; erau pöte celle mai mari, monolite din Europa înainte construcţiunii bisericei Sf. Isaac din Petersburg. Pe pardoseala templului se vede meridianul aşezătu în anul 1786 de astronomii de la Brera. Duoe cathedre de bronz aurit, acoperite de bas reliefuri, incongiöră celle duoe mari colöne ce pörtă cu-

pola, şi contribuie a da acesteii părţi a bisericeii un aspect pitoresc particular. În dărätu altarului, trei ferestre imense ale absidei fac să strălucescü inderätü colönelor corului gemurile lor cu mi de colorii. Fie care geam, pörtă pe dinsu un tablou biblic, lucrate în diferite epoce şi de diferite scöle dela Rafael până la Schopin. Înaintea altarului cellu mare, este un candelabru cu şapte creci, format de nisce ornamente gotice admirabil de frumoşe, amestecate cu mici statue şi se numesce arborul Feciörei — La stinga intrării se află o cuvă de porfir care se dice că vine din tbermele lui Maximilian Hercul, şi unde, după ritul ambrosian, urmat în diocedul Milanului, se botöză prin immersiune (intrare în apă). Dar am merge prea departe cu descrierea de vom intra în mai multe amănunţe, terminăm printr'o aruncătură de ochiu asupra exteriorului acesteii cathedrale.

Aşa ca să pötă cineva opprecia astă operă imensă trebnc să se sue d'asupra pină în virfu piramidei centrale, unde se porde în mulţimea teraselorü, scărilor şi ascuţiturilor. Aci se presintă un popul întregü de statue de ingeri şi de sînţi, care după virfurile astor ascuţituri se înalţă către ceriu. Numerul statuelor din afară este de 1923 şi mai sunt de făcut 560.

D'asupra piiramidei centrale se află statuea Feciörei de bronz aurit. Construcţiunea acesteii piramide a ţinut öcece ani şi a costat apröpe 50,000 galbeni.

Din virful astei piramide visitorul are o frumoşă vedere peste întinsele şi bogatele câmpii dup'înregiurul Milanulu, şi peste lanşurile de munţi alle Alpilor.

Una din curiosităşile Milanului este vechea basilică S. Ambrosie fondată în anul 387 de chiar Sf. Ambrosie, care pöte fi cumpărată c'un museu, atât de mare numerul inscripţiunilorü, bas reliefelor, monumentelor etc. ce ea coprinde din primele secole alle Christianismului. Intrarea presintă trei porşi de ciparoşi lucrate din secolulu IX. Dintre multele curiosităşi ce se află într'acéstă biserică mă mărginescö a numi numai una. Sub bolta din mijloc din 'naintea altarului se găsesce o colönă de porfir purtind un şerpe de bronzü, adus dela Constantinopole, care dnpă o credinşă păpulară ar fi acel-

la care a înălțat Moise în pustie și care trebuie să fluere la sfârșitul lumii.

Intr'astă biserică Sf. Augustin a renunțat în public la errorile sale, Sf. Ambrosie vorbea locuitorilor din Milan, și mai mulți regi din Italia priimira diadema lor. Tot din curtea acestei biserici Sf. Ambrosie ar fi împins pe Theodosie, dupe massacrul din Thesalonic.

La muzeul de istoria Naturală ce se află într'un local strâmt și ne luminat am văzut două scelete de balenă fossile, găsite lângă Piacenza în stratul superior al terrâmului terțiar, numit Pliocenă.

Lacul Como Una din cele mai frumoșele din Călătoria mea am petrecut-o la lacul Como ce se afla la o distanță de două ore și jumătate de Milan, (cu drumu de fer).

Acest lac are una din cele mai încântătoare pozițiuni naturale ce și poate cineva închipui. Este încongiurat de munți având înălțimi variate, până la 2275 metri cei mai înalți, din care se coboră colline acoperite d'o verde și bogată vegetațiune, semănată cu locuințe albe ca zăpada, elegante și mărețe villas, cu terasele lor pline de vii, miriș, smochini și portocali. Numele de Florența, Roma și Neapole atrag atât de mult pe călător ajungând în Italia, în cât se grăbesce să meargă înainte, dar cu toate acestea până la Neapol, Italia nu'i va înfăcișa nimic așa de frumos, ca acest lac dela pôlele Alpilor, unde, în vecinătatea ghiștelor surăderul de miadă-și și unde cresc Agava, Aloes și plante din Siria.

Lacul este format de două altele, Adda și Maira. Suprafacia lui este de 154, 735 000 metri; cea mai mare profunditate (adâncime) de 588 m. înălțimea lui d'asupra Adriaticei este de 199 m. și d'asupra Milanului 75 m. cea mai mare lățime este de o leghie. Intr'insu se găsesc mulți pesci precum: păstrăvi, somni, stiuci, țipari etc.

Fără să intru în multe amănunte voi încerca a însemna numai câte-va sate și villas principale ce se află pe marginile acestui lac.

Villa Pliniana possessia principelui Belgioso care a restaurat-o și a așezat-o într'o valle tăcută și melancolică. Ea e celebră pentru o fântână intermitență descrisă de Pliniu cellu june, și alle cărei fenomene de creștere și de

descrescere periodice, sunt astăzi aceleași precum erau din timpul lui. Atunci trebuia să intre în multe conjecture ca să esplice astă curiositate naturală; esplicația causei intermitenței isvórelor, este astăzi foarte bine cunoscută. Destul este ca isvorul să comunice printr'un sifon (canal în formă de tălvu) c'un rezervoriu interior, alimentat de vr'un părăiași cât de mic, sau d'amică vână continuă și în mai puțină cantitate de cât poate ține sifonu. Aste sifonuri se stabilesc natural, prin mijlocul îndoiturilor țărâmurilor.

Villa Serbelloni așezată în locul unui vechi palat, ce era în secolul median o vișuină de tâlhar, fu distrusă de Galeas Visconti. Aici se bucură cineva d'o admirabilă vedere pe cele trei ramificații ale lacului.

D' aici vom merge d'adrechtu la partea de mijloc, cea mai plăcută a lacului numită Tremezina, celebră pentru dulceața temperaturii, preumblările pitoresce, numărul palaturilor și animația ce aduce cu dinsele toamna, bogății lor proprietari. În locul acesta se află cea mai celebră villa numită Sommariva, care pe lângă atrăgătorea pozițiune, posedă multe obiecte de artă: precum, statue lucrate de Canova, o serie de bas-reliefuri celebre, represintând triumfurile lui Alexandru. În capela palatului se află mausoleu de marmoră al contelui Sommariva.

Ultima stațiune a vaporului este la Colico, un sat prea frumos. Aprópe de dânsul la Piona, are cineva o prea frumoșă vedere asupra munților celor mai înalți ai Lombardiei. Pe lângă Dervio, unde și lacul are cea mai mare adâncime, se află două galerii tăiate în marmoră, lungi de 319 metri, puțin mai departe se vâdu nisce caverne făcute d'un torrent ce cade dela o înălțime pe 60 m; apoi urmază una după alta, șesșe galerii tăiate în rocă având o lungime totală de 635 metri.

Varenna. — Unu din cele mai frumoșe sate după marginea lacului, unde dulceața cliimei face să crească și să prospere dumbrăvi de portacoli și de aloes. D'asupra se naltă nisce roce mărețe; aprópe d'aci un torrent (fiumedi latte) se precipită în lacul unei caverne. Nu se scie de unde vine astu isvoru abundant numai vara. Ni s'a făcut narațiuni teribile de locuitorii d'acolo,

asupra unor ómeni curioși care au cautat să pătrundă în pesteră.

Am terminat visita acestui lac, prin privirea din vapor la o panoramă naturală într-adevăr magică; situațiunile încântătoare, umbrele ce se desemnau prin văi, ultimile raze ale sórelni ce se reflectau pe vírfurile colinelor și luna mărétă se înaltă la orizontul opus. Privirea astor frumuseți naturale atinge sufletul călătorului. Eacă o scurtă și simplă descriere a locului Como.

Termină prin a adăoga că Doctorul Carrière în studiele salle interesante asupra climei lacurilor, dă preferință locului Como ca stațiune medicală fórte favorabilă pentru malađii afectați de phtisie pulmonarie. — Aprópe de Cadenabia la o situațiune încântătoare, în firful unei coline cu o frumósă vedere pe lacul Como, se află un stabiiment de băi care se bucură d'un mare renume.

În numerul viitor vom începe cu Venetia.

A.

Comunicațiuni științifice mici.

Descoperiri noi de giseminte d'aur s'a făcut acum la insulele Vancouver lângă Australia, unde s'a găsită astă iarnă o bogăție așa de mare d'aur, în câtă asta a produsă o impresiune fórte mare în tóte aceste insule. Se scrie de la Victoria ca acestă orași mare este amenințat să remie deșertă, fiind-că mai toți locuitorii emigređă la Cariboo unde este locul cellă mai băgată în aur și care a dat pînă acum nisce rezultate fabuloase. Așa, s. e. a găsită acolo ună săpator, 3000 uncie d'aur (o uncie are 8 dramuri) în timpă de 24 de ore (césuri)! Alții care au ședut acolo numai trei luni, au venit acasă încărcăți cu patru sute funți (patru maje) d'aur. Dar, precum se dobîndesce acolo curindă multă aur, așa se și celtuesce.

Așa s'a văđut acolo că niște lucrători aruncândă, mâine plini cu aur la camarăđii loră numai ca să béa cu dinșii; de aceea și plata lucrătoriloră pe đă acolo, a devenit ună ceva fabulosă. Un bucătar se plătesce pînă la 30 livre (62 ducați) pe lună simbrie și așa merge cu toți cei lalți servitorii. Astă stare a lucrurilor nu va lipsi negreșită a aduce acolo peste puciu o mare demoralisațiune, o ură în contra ocupațiuniloră seriose, adeverat productive și sărăcie care urmédă tot d'a una acéstă degrađațiune morale a omului. Asta s'a observat în Spania, Brasilia, California și pretutindenea unde ómenii au găsită fără muncă multă aur în pământă. Fabula lui Midas care a murit de fómie fiindcă tóte lucrurile ce ellă l'luată în mâne și chiar pânea îi s'a schimbată în aur, acéstă fabula din Mitologia elenă coprinde ună mare

adeveră. Dar nu numai aur din sinulă pământului, ci și aur dupe suprafacia pământului (adecă bani) unde ómenii îi cârtigă prea lesne și fără munca contribuiesce la demoralizare, degradare individelor și a națiuniloră și în fine la sărăciea loră completă. Munca este legea vieței; sudórea frunței, este sacra apă a botuzului moral al omului, prin care ellă se face o ființă superióră, nobile, capabilă de ori și ce sacrifice și demnă d'a fi numit domnitorul suveran al pământului.

Oare slobodirea tunurilor risipescă nuorii săă nu? Mai 'nainte era o idee generală admisă, că sunetele clopotelor și detonațiunea tunurilor, risipescă nuorii din aeră; de aceea, în tóte locurile unde s'a arătat v'ro dată grămădiră fórte mare de nuorii și ómenii temînduse de ploii torancielle și inondtăóre, era obiceiă ca tóte clopotele orașeloră sună. Dar eacă că în timpulă nostru, ună militar superior a făcut o statistică de o mulțime de campanii și de đile de bătălii mară, și a probat că mai pretutindene unde se face o bătălie mare, că tocmai în acest locă a ploat în aceea đă fórte multă. Chiar la cea din urmă campanie de la Italia, s'a văđut aceasta. Acestă rezultat este și conform cu fenomenulă generală care s'a ovservat la erupțiunile vulcanilor (mai cu sémă a Vesuviului) ca mai tot da una când muntele vulcanulă începe detonațiunile sale teribile care însocescă erupțiunea, că îndată vírfulă seă se incongióră cu nuorii groși urmați d'o plóie tare, de și mai înainte era đioa senină.

B.